

A Rátót nemzetséghez tartozó Örsi/később Kővágó-örsi, majd Batthyány/ család a XII.sz.második felében alapította az örsi/felsőörsi/prépostságot Szent Mária Magdolna tiszteletére.

A templom a XII.sz.utolsó és XIII.sz.első negyede között épült..Az Árpádkor egyik legszebb román-stilű alkotása.

Háromhajós;hossza:27.25 m.,szélessége a mellék-hajókkal együtt 14.50 m.

A török időkben /1552-1590 között ? / leégett és hamarosan romossá vált,Főhajó mennyezete,a mellék-hajók emeleti része beomlott.

A reformáció idején 1632-1735-ig a reformátusok kezén volt a préposti kúriával együtt.Istentiszteleti célra azonban romos állapota miatt csak rövid ideig tudták használni.

Padányi Biró Márton prépost /1729-45/a későbbi veszprémi püspök mindkettőt véglegesen visszaszerezte.1736-37.évben a templomot saját költségén barokk stílusban restauráltatta. A templom újraszentelése már 1736.aug.26-án megtörtént,melyet a prépost ajándéka végzett.-

A restaurálás alkalmával a templom román jellege majdnem teljesen eltűnt.

A tornyot Vurglich Ágoston prépost /1888-1916/ tisztított meg a barokk vakolattól.

A templom többi román értékének feltárása 1943-ban kezdődött az Országos Műemléki Felügyelőség vezetésével.Ezt a munkát ugyancsak az OMF.1962-ben folytatta.,Egyidejűleg régészeti feltárás is folyamatban van.A lelet-anyag kiértékelés alatt.

A templom románkori értékei:a kváderkőből épült torony,a félköríves íkapu figurális díszítéssel /a jó és rossz harca/, a torony és apsis félköríves és fogas díszei /friz/, a lőrésablakok,

a homlokzat csomóra ,/hurokra/ kötött oszlopai, /Herkules-csomó/az ártó szellemek megfélemezésének ábrázolása, a mellék-hajók 3-3 pár ikerablaka,1-1 kapu maradványa,az elocsarnok és szentély kváderköves dongabordázata,a két diadalív.

Barokk értékek:

főoltár Bünbáno Magdolna képével, préposti szék , szésszék /1743/padok,pásztorbot 1772-ből.

Az orgona 5 regiszterrel 1745-ből.Padányi Biró Márton püspöki ajándéka.

=====
Templomkulcs a plébánián /Pósta épület/,vagy Zsebi Mihálynál a postával szemben.
=====